

DESET GODINA OD SMRTI PROF. DR. BOŽE TEŽAKA *

Prof. dr. Božo Težak rođen je u Varaždinu 27. VII. 1907. (otac Stjepan, majka Hedviga r. Weichner). Umro je u Zagrebu 16. V. 1980. godine. Osnovnu školu je pohađao u Varaždinu (1914 - 1917), Gimnaziju (1917 - 1919) i realni smjer (1919 - 1925) također u Varaždinu. Na tehnički fakultet - kemijski odsjek, Sveučilišta u Zagrebu, upisao se 1926. Diplomirao je 1930. godine kemiju.

Doktorirao je 1946. u Ljubljani iz znanstvenog područja koje obuhvaća anorgansku koloidnu kemiju, stvaranje čvrste faze iz elektrolitnih otopina te fenomena precipitacije i koagulacije.

Docentom za fizičku kemiju imenovan je 1945. godine na Farmaceutskom fakultetu, a izvanrednim profesorom Prirodoslovno-matematičkog fakulteta 1946. godine. Za redovnog profesora izabran je 1952.

Predavao je na PMF-u, Šumarskom, Poljoprivrednom, Rudarsko-geološko-naftnom, Medicinskom, Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu, na fakultetima u Rijeci, Zadru, Osijeku i drugim. U jesen 1975. godine održao je brojna predavanja u organizaciji Američkog bibliotekarskog društva na 12 sveučilišta u SAD.

Na specijalizaciji u laboratorijima znanstvenih institucija i na sveučilištima boravio je u Engleskoj i SAD. Već pedesetih godina počinje se baviti informacijskim znanostima u najširem smislu te riječi. Šezdesetih i sedamdesetih godina on se njima bavi intenzivno. Na temelju pomno razrađenog plana inicirao je i višemjesečno studijsko putovanje u Austriju, SR Njemačku, Dansku, Švedsku, Nizozemsku, Englesku, Francusku, Švicarsku i Italiju.

* U povodu 10. godišnjice smrti prof. dr. Bože Težaka riječi dekana Fakulteta organizacije i informatike prof. dr. Miroslava Žugaja izrečene 15. svibnja 1990. na sjednici Znanstveno- -nastavnog vijeća FOI u proširenom sastavu.

Tom prilikom je B. Težak (sa V. Muljević i N. Vasović) obišao 34 grada i preko 70 stručnih i znanstvenih institucija iz područja bibliotekarstva, dokumentalistike i informatike. "Kao neposredan plod ovog velikog i nadasve korisnog studijskog putovanja u najistaknutije evropske biblioteke i informacijske centre Težak je stvorio posve jasnu koncepciju o potrebi, ulozi i organizaciji referalnog centra."¹

Znanstveno, stručno i općedruštveno djelovanje ispunjava mu čitav dinamični životni vijek, no obilježen tragičnim gubitkom svojih najbližih. Naime, 1958. umire mu sin Božidar, 1959. sin Žarko i supruga Ana.

Tijekom svog znanstvenog i stručnog djelovanja prof. dr. Božo Težak objavio je oko 300 radova, od čega 129 znanstvenih. Iz područja dokumentalistike, bibliotekarstva i informacijskih znanosti u užem smislu objavio je 90 radova. Autor je i 5 knjiga. Velik broj radova objavljan je na njemačkom i engleskom jeziku.

Od niza stručnih i znanstvenih funkcija spomenut ću samo neke: sveučilišni profesor fizičke kemije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, direktor Referalnog centra Sveučilišta u Zagrebu, direktor Internacionalnog referalnog centra o opremi za obradu informacija - IRCIHE, voditelj Centra za postdiplomski studij bibliotekarstva, dokumentacije i informacijskih znanosti - CSBDIZ, predsjednik Asocijacije naučnih unija Jugoslavije - ANUJ, počasni predsjednik Unije kemijskih društava Jugoslavije, predsjednik Društva za informatiku SRH, glavni i odgovorni urednik časopisa *Croatica Chemica Acta* - CCA, glavni i odgovorni urednik časopisa *Informatologia Yugoslavica* - INYUAL, glavni i odgovorni urednik časopisa *Scientia Yugoslavica* - SYU, glavni i odgovorni urednik časopisa *IRCIHE Bulletin*, član Hrvatskog kemijskog društva, Zagreb, član Srpskog hemijskog društva, Beograd, član *American Chemical Society*, Washington, član *American Documentation Institute*, član *ASLIB* (*Association of Special Libraries*), London, član *The Faraday Society*, London, član *Deutsche Bunsen - Gesellschaft*, Weinheim, član *Kolloid Gesellschaft*, Darmstadt, član *American Society for Information Science*, Philadelphia, član *The Chemical Society*, London, član Redakcijskog savjeta u *Current Abstracts of Chemistry*.

Bio je jedan od osnivača Instituta "Ruđer Bošković". Osnivač je Referalnog centra u Zagrebu. Od 1972. godine, pa sve do smrti, bio je njegov direktor. "Zamisao o

1 Muljević, V., BOŽO TEŽAK - UTEMELJITELJ REFERALNOG CENTRA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, *Informatologia Yugoslavica* 12(3-4), 35-41 (1980), str. 36.

osnivanju i djelovanju Referalnog centra Sveučilišta u Zagrebu nerazdvojivo je vezana uz neobuzdanu viziju, golemi trud i nastojanja profesora dr. Bože TEŽAKA (Varaždin, 1907 - Zagreb 1980). Dugi niz godina prije osnivanja sveučilišne ustanove Božo TEŽAK je uporno tvrdio i dokazivao, da se i u našoj znanstvenoj djelatnosti, a posebno na Sveučilištu treba latiti suvremenih postupaka i medija na području bibliotekarstva, dokumentalistike i informacijskih znanosti. Božo TEŽAK je svoje ideje s ovog područja započeo primjenjivati već 1953. kao glavni urednik uzornog i u svijetu poznatog znanstvenog časopisa Arhiv za kemiju, odnosno Croatica Chemica Acta²

Prof. dr. B. Tečak pokrenuo je i vodio Centar za studij bibliotekarstva, dokumentacije i informacijskih znanosti. Možemo se složiti s J. Škvorcom kad kaže da je postdiplomski studij iz bibliotekarstva, dokumentacije i informacijskih znanosti, bez sumnje jedan od najvažnijih ostvarenih Profesorovih projekata.³

On je proveo i izrastanje Instituta za medicinska istraživanja JAZU. Značajan mu je bio doprinos u osnivanju i održavanju Internacionalne izložbe publikacija (ISIP). Bio je pokretač i glavni urednik mnogih znanstvenih časopisa. Intenzivno je bio angažiran na čitavom nizu svjetskih znanstvenih kongresa.

Prof. Težak je u znanosti nalazio glavnu snagu razvoja ljudske civilizacije. Unapređivanju znanosti, kao i unapređivanju organizacije znanstvenog rada posvetio je glavninu svojih sposobnosti kojima je tako bogato bio obdaren. Bio je veliki humanist, kojemu su dostojanstvo čovjeka i razvoj ljudske zajednice prirali srcu.

"Obdaren sposobnošću da prije od drugih osjeti potrebe vremena koje dolazi, s istančanim sluhom za sve novo u svijetu i oboružanna području uže discipline - kemije razvijenim i efikasnim intelektualnim instrumentarijem, profesor Težak je vrlo rano uočio da su za razvoj znanosti i ispunjenje misije koju ona ima u razvoju ljudske zajednice, od odlučujućeg značaja pomaci na informacijsko-komunikacijskom i edukacijskom području."⁴

Za nas, Fakultet organizacije i informatike Varaždin, za postdiplomski studij informacijskih znanosti, on je značajan svojim velikim djelom na području

2 Muljević, V., OSNIVANJE I PRVI DANI DJELOVANJA REFERALNOGH CENTRA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, Informatologia Jugoslavica 21, 1989, 1-2, 1-5, str. 1.

3 Škvorc, j., PROFESOR BOŽO TEŽAK - znanstvenik, organizator, promotor, Informatologia Jugoslavica 19 (3-4) 139-151 (1987), str. 143.

4 Škvorc, J., IN MEMORIAM PROFESORU BOŽI TEŽAKU, Informatologia Jugoslavica 12 (3-4) 17-20 (1980) str. 18.

informatijskih znanosti. Ako bismo htjeli gledati i misliti uže, bez njegove kemije, onda bismo ga mogli, odnosno njegovo djelo promatrati i ocjenjivati sa stajališta utemeljitelja hrvatske i jugoslavenske informatike, odnosno informatijskih znanosti. Nesumnjiv je njegov doprinos u osnivanju Fakulteta organizacije i informatike Varaždin. Tako je prof. dr. Božo Težak bezrezervno dao podršku za prerastanje Više ekonomske škole Varaždin u Fakultet na više stručnih sastanaka i skupova. Sveučilišno znanstveno-nastavno vijeće imenovalo ga je u Matičarsku komisiju za novi Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu. No, možda su još bili korisniji savjeti koje je on tada dao osnivačima Fakulteta, kao i riječi podrške. Kao znanstveni i znanstveno-nastavni radnici, kao ljudi, zahvalni smo mu na svemu što je dao struci, znanosti, našem Sveučilištu i svom narodu.

Miroslav Žugaj